

Torre del Bisbe

Sant Feliu de Llobregat

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Entorn a la Riera de la Salut
Emplaçament Fora del nucli urbà, a Collserola

Coordenades:

Latitud: 41.40426
Longitud: 2.06642
UTM Est (X): 421966
UTM Nord (Y): 4584056

Classificació

Número de fitxa 08211 - 59
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle X-XIII
Any -
Autoria de l'element: Desconegut
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Necessita restauració
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL 19/10/1988
Número inventari 19200
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: RUSTEGA ID: 61
Autoria de la fitxa CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS DEL BAIX LLOBREGAT

Descripció

Casa pairal d'arquitectura molt senzilla, formada per dos cossos adossats i coberts a doble vessant. És de murs molt opacs, lo qual que li dóna un cert aire de casalot fortificat. La seva estructura s'adapta a les característiques topogràfiques del terreny, cosa que fa que per la banda de la façana principal es vegi planta, pis i golfes, mentre que a la part posterior es compten dos pisos. A la planta baixa presenta una porta en arc de mig punt aadovellada. Als pisos es veuen finestres distribuïdes irregularment, són de forma rectangular o en arc rebaixat. Algunes d'elles han estat tapiades. A les golfes, les finestres, en aquest cas en arc de mig punt, es distribueixen en galeria a l'esquerra de la façana. El conjunt es caracteritza per la seva asimetria, degut a la distribució irregular de finestres en la façana i al desplaçament de la carena de la teulada cap a un costat del cos de l'edifici, lo qual dóna lloc a dos vessants de diferents dimensions.

Al llarg de la història, la masia ha patit moltes transformacions que fan que la seva imatge actual no es correspongui del tot amb l'original.

Observacions:

Al costat de la masia hi ha un forn de calç que data del segle XVIII i es manté en mal estat de conservació.

Història

La Torre del Bisbe és coneguda també com Torre de Baix. Va ser construïda probablement al s. XII, sobre una torre de defensa. Als inicis del segle XIII va pertànyer al bisbe de Barcelona, Berenguer de Palou. Va ser edificada sobre una antiga torre de defensa que li atorga el seu aire de casalot fortificat. La casa ha sofert moltes transformacions al llarg dels segles. La seva dedicació sempre ha estat fonamentalment l'explotació forestal i ramadera i l'agricultura. Encara ara, alguns horts conreats a les immediacions de la Torre del Bisbe delaten la continuïtat d'aquesta activitat, tot i que segurament amb menys volum. La masia és un tipus de construcció típica a la Catalunya rural, i són edificacions aïllades i lligades a l'explotació agrària o ramadera de tipus familiar.

Els materials utilitzats per a la seva construcció varien, sobretot segons la ubicació, però també en funció de l'època històrica en què es construeixen. Durant l'edat mitjana, les pedres s'unien amb fang, material que es va substituir més endavant per la calç i el ciment. El gruix de les parets acostuma a ser considerable, de trenta o cinquanta centímetres, i el primer metre i mig d'alçada sol ser sempre de pedra.

Quant les característiques arquitectòniques, la façana principal tendeix a orientar-se cap al sud, i sovint es guarneix amb un rellotge de sol. Les masies construïdes amb anterioritat al segle XVI presenten la porta principal aadovellada, i les posteriors són fetes amb llinda. La planta s'acostuma a cobrir amb un entramat de bigues col·locades de forma perpendicular a la façana, cobertes amb teula o bé amb rajoles.

Majoritàriament, el teulat és a dues aigües, en la majoria dels casos perpendiculars a la façana, i sobresurt dels murs per tal de protegir-los de la pluja.

Típicament tenien dos pisos, i la seva distribució interior era variable segons les necessitats de la família que l'ocupava. La més usual reservava el primer pis per les feines pròpies del camp i el segon per ubicar-hi la vivenda. Si la masia disposava d'un tercer pis, s'hi destinava el graner. Els animals podien estar al primer pis o bé tenir un estable independent.

Les masies que formen part del teixit de Sant Feliu es poden dividir en tres grups: les que han estat incorporades al teixit urbà, les situades al vessant del puig d'Olorda i les que s'estenen al voltant de la riera de la Salut. La masia de la Torre del Bisbe o Torre de Baix, es va edificar sobre una antiga torre de defensa. Un dels seus propietaris va ser el bisbe de Barcelona Berenguer de Palou, qui va exercir les seves funcions durant la primera meitat del segle XIII. Posteriorment, el mas va passar a mans de la família Vives, a qui ha pertangut durant molts anys.

Bibliografia

- ARXIU COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT. Fons de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Llorenç Sans. Cases pairals.
- ARXIU COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT. Sant Feliu de Llobregat. Àrees naturals.
- CABÚS, Albert; CALDÉS, Lina; MARTÍN, Pilar; MORALES, M. Luz; TORRES, Cèlia. Patrimoni del Baix Llobregat. Sant Feliu de Llobregat: Centre de Recursos Pedagògics del Baix Llobregat, 1994. P. 74-78.
- DE CAMPS I ARBOIX, Joaquim; CATALÀ I ROCA, Francesc. Les cases pairals catalanes. Vitoria: Edicions Destino, 1965. 366 p.
- DESCOBRIR CATALUNYA. "Collserola. El secret més ben guardat". Descobrir Catalunya. Núm. 41. (Barcelona, març 2001. P. 56-103.
- ESTEVES, Albert (dir.). Sant Feliu de Llobregat. Guia del patrimoni històric i artístic. Molins de Rei: Centre d'Estudis i Divulgació del Patrimoni (CEDIP), 1997. 47 p.
- FERNÁNDEZ, Jesús; GIL, Juan Luís; MORENO, Rosa; PRATS, Anna (equip L'aladern). "Estudi de Collserola. Parts 1, 2, 3, 4 i 5". Sant Feliu de Llobregat: Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, 1985. 551 p.
- GUÍAS CATALONIA. Guía Oficial de San Feliu de Llobregat y su partido. Barcelona: guías Catalonia, 1927. P. 5-33.
- PATRONAT METROPOLITÀ DEL PARC DE COLLSEOLA. Llibre Guia Parc de Collserola. Barcelona: Patronat Metropolità del Parc de Collserola, 1995. 251 p.
- RETUERTA I JIMÉNEZ, M. Luz; SAMMARTÍ I ROSET, Carme (dir.). Sant Feliu de Llobregat. Identitat i història. Sant Feliu de Llobregat: Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, 2002. 365 p.
- SODUPE I ROURE, Miquel (dir.). Parc de Collserola. Pla especial d'ordenació i de protecció del medi natural. Realitzacions 1983-1989. Barcelona: Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (Mancomunitat de municipis) i Patronat Metropolità del Parc de Collserola. 1990. 163 p.

